

October 2005

สัตตศिला: หลัก ๗ ประการในการเปลี่ยนแปลงการศึกษา

ไพฑูรย์ สินลารัตน์

สร้อยสน สกลรักษ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

สินลารัตน์, ไพฑูรย์ and สกลรักษ์, สร้อยสน (2005) "สัตตศिला: หลัก ๗ ประการในการเปลี่ยนแปลงการศึกษา," *Journal of Education Studies*: Vol. 34: Iss. 2, Article 1.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.34.2.1

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol34/iss2/1>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

สถิติศึกษา: หลัก ๗ ประการในการเปลี่ยนผ่านการศึกษา

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์ สร้อยสน สกลรักษ์

ปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ความรู้ของทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญและเชื่อมโยงกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก จนมีการเรียกสังคมในปัจจุบันว่าเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy หรือ KBE) โดยองค์กร Economics Co-operation and Development หรือ OECD เป็นหน่วยงานแรกที่ใช้คำ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๖ โดยให้ความหมายว่าเป็นสังคมที่เศรษฐกิจมี “ผลิตผลที่เกิดจากความรู้ การให้หรือส่งผ่านความรู้ ตลอดจนการใช้ความรู้และข้อมูลข่าวสาร” เป็นรากฐาน ต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ The Asia-Pacific Economic Co-operation หรือ APEC ได้ขยายความหมายของ KBE ว่า ในสังคมแบบนี้ “ผลิตผล การให้หรือส่งผ่านและการใช้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเป็นเครื่องผลักดันหลักที่ก่อให้เกิดการเติบโต ความมั่งคั่งและการจ้างงานในแวดวงอุตสาหกรรม” และ “ความรู้ที่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ต้องการ นั้นไม่ใช่เพียงความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี แต่หมายรวมถึงความรู้อื่นๆ อย่างเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคมและการจัดการด้วย” (Australian Bureau of Statistics 2002: 2)

ความรู้ กลายเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และมาตรวัดความเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ของประเทศ คือ

- ความต้องการบุคลากรที่มีทักษะขั้นสูง (high-skilled workers) เพิ่มขึ้น โดยเน้นที่การให้บุคลากรดังกล่าวมีพหุปัญญาหรือทักษะการคิด พัฒนาการของความคิดและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพิ่มขึ้น
- การแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นผลมาจาก
 - การวางระเบียบแบบแผนการทำงาน การผลิต การบริโภคและการศึกษาแบบใหม่ที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน
 - การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ข้อความรู้อย่างเป็นระบบมีเพิ่มมากขึ้น
 - ค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดความรู้ลดลง
- การเปิดกว้างทางเศรษฐกิจโลก อันเป็นผลนำไปสู่การลงทุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในด้านการส่งออกการลงทุนของชาวต่างชาติ และการถ่ายโอนความรู้
- ผลผลิตที่มีความเป็นนานาชาติ ที่ต้องการความรู้ในการควบคุมและการบูรณาการหน่วยงานภาคธุรกิจเข้าด้วยกันมากขึ้น

- การเปลี่ยนแปลงลักษณะของผลผลิต ความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจระดับสูงที่มีต่องานบริการ และงานบริการที่มีการเพิ่มค่าชั้นสูง (higher value-added services)
- การเพิ่มขึ้นของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศและภายในประเทศในการแลกเปลี่ยนผลผลิต และความรู้
- การวิจัยและพัฒนาที่ให้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และมีนวัตกรรมในด้านต่างๆเพิ่มมากขึ้น

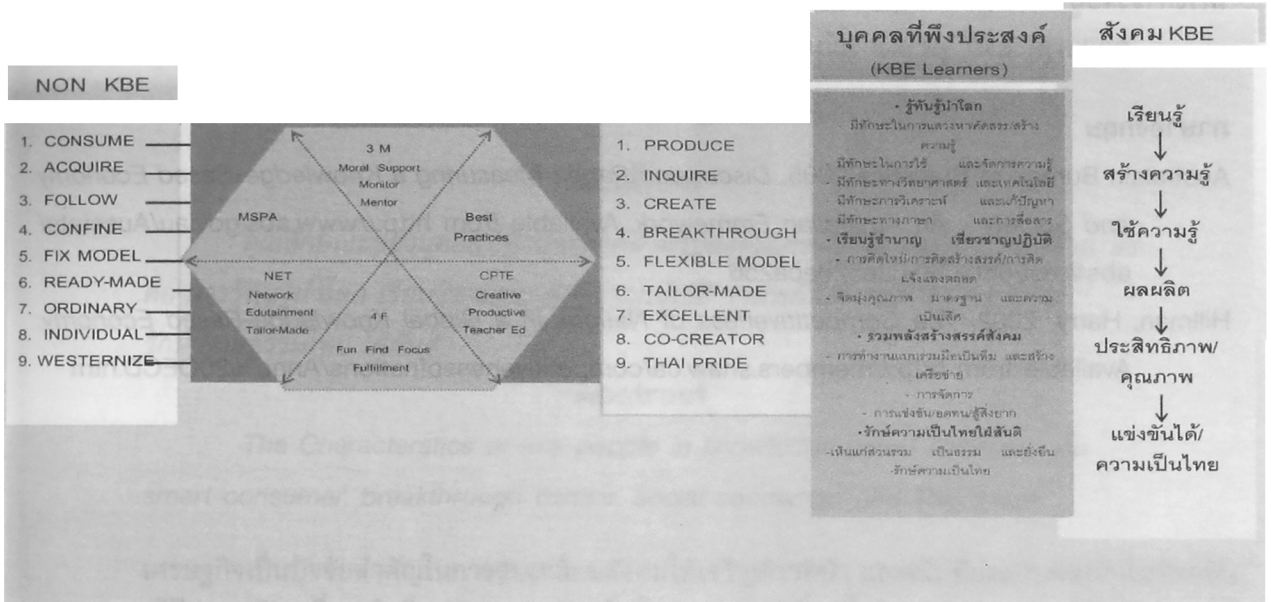
การจะเปลี่ยนผ่านสังคมไทยปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นสังคมบริโภคนิยมที่ทรัพยากรบุคคลยังคงเป็นผู้รับข้อมูลข่าวสาร ตามโลก ดิดกรอบ มีรูปแบบของสิ่งต่างๆ เช่น การศึกษา การทำงานที่ตายตัว และเป็นแบบสำเร็จรูป การตั้งมาตรฐานการทำงานหรือผลผลิตไว้ที่ระดับธรรมดา ชอบทำงานคนเดียว และตามตะวันตก เนื่องจากเห็นว่าทันสมัยและเจริญกว่า ให้เป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ นำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการทำงานหรือสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับชาติและนานาชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงความเป็นไทยไว้ได้อย่างภาคภูมิใจ นั้น ต้องการ **การจัดการ “ความรู้”** ที่มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างเป็นแบบแผน และมีค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดความรู้ลดลง เพื่อนำไปสู่แนวทางการทำงาน การผลิต การบริโภคและการศึกษาแบบใหม่ เพื่อให้ทรัพยากรบุคคลของประเทศ เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะ เป็น knowledge workers หรือ เป็น high-skill workers ที่สามารถสร้างผลิตผลที่มีความเป็นนานาชาติ เปิดตัวสู่ตลาดโลกได้อย่างสง่างาม และสามารถลงทุนร่วมกับต่างประเทศได้อย่างทัดเทียม **การศึกษา** มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างมากที่จะพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การจัดการศึกษาที่จำสามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ได้เต็มตามศักยภาพ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนผ่านกระบวนการทัศน์ เพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ อาจารย์และนักวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงร่วมกันพัฒนาโครงการวิจัยและพัฒนา เรื่อง **การเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้** ขึ้น เพื่อให้ได้หลักการ แนวคิด และนวัตกรรมทางการศึกษา ที่จะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแบ่งโครงการวิจัยดังกล่าวออกเป็น ๗ ด้าน คือ

๑. คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ อันจะเป็นเป้าหมายของการวิจัย
๒. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ ๔ F คือ Fun Find Focus Fulfillment
๓. การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบ CRP
๔. บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา
๕. การเสริมสร้างการรู้สารสนเทศ
๖. การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา
๗. มาตรฐานการจัดการศึกษาแบบ Best Practices

แผนภาพที่ ๒ การเปลี่ยนผ่านการศึกษา: การเปลี่ยนกระบวนทัศน์

Education Transformation : Paradigm Shift

โครงการวิจัยและพัฒนาฯ ได้ดำเนินการมาถึงระยะที่สอง ซึ่งเป็นระยะของการนำแนวคิด หลักการ การเปลี่ยนผ่านการศึกษา ลงสู่ภาคปฏิบัติในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใน ๕ ภูมิภาคคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ ภาคตะวันออก และภาคใต้ โดยมีโรงเรียนแกนนำภูมิภาคละ ๒ โรงเรียน และมีโรงเรียนเครือข่ายอีกจำนวนหนึ่ง รวมทั้งได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ อีก จำนวน ๙ มหาวิทยาลัย เพื่อนำหลักการแนวคิดที่พัฒนาขึ้น ไปปรับให้เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ในแต่ละภูมิภาค

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

โครงการวิจัยบูรณาการ “การเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้”. ๒๕๔๗. สัตตศิลา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารอัดสำเนา)

ภาษาอังกฤษ

Australain Bureau of Statistics 2005. *Discussion Paper: Measuring a Knowledge-Based Economy and Society - An Australian Framework*. Available from <http://www.abs.gov.au/Ausstats/abs@.nsf/66f306f503e529aca256>

Hillman, Harry. 2002. *The Competitiveness of Nations in a Global Knowledge-Based Economy*. Available from <http://members.shaw.ca/competitivenessofnations/Anno%20OECD.htm>

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตันน์ สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย